

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 010-02-8/2021/7
Ljubljana, 24. 11. 2021

EPA 2176-VIII

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20) sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-B), druga obravnava

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 46. seji 24. 11. 2021 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-B), druga obravnava, ki ga je v obravnavo predložila Skupina poslank in poslancev (prvopodpisani mag. Branislav Rajić).

Komisija predlog zakona **podpira**.

Predlog zakona v slovenski pravni red vnaša direktivo s tega področja, in sicer Direktivo EU 2010/13, ki je bila leta 2018 prenovljena z Direktivo 2018/1808 oziroma na kratko Direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah. Poglavitne rešitve v predlogu zakona so mdr. svoboda sprejemanja avdiovizualnih medijskih storitev iz drugih držav članic, spodbujanje uporabe koregulacije in samoregulacije, medijska pismenost, preglednost podatkov o ponudnikih avdiovizualnih medijskih storitev, prepoved spodbujanja nasilja ali sovraštva in javnega ščunjanja k storitvi terorističnega kaznivega dejanja, zaščita otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah, dostopnost avdiovizualnih medijskih storitev za invalide, avdiovizualno komercialno sporočanje, spodbujanje evropskih del, storitve platform za izmenjavo videov. Sicer pa je predlog zakona skorajda identičen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, EPA 1725-VIII, ki ga je Državni zbor sprejel na 24. redni seji julija 2021, a ob ponovnem odločanju na zahtevo Državnega sveta (26. izredna seja 16. 7. 2021) na 25. redni seji konec septembra ni bil sprejet. Ključna razlika med vloženim predlogom zakona in zavrženim vladnim zakonom je povezana s sporno uvedbo posebnega prispevka, namenjenega za razvoj produkcije evropskih avdiovizualnih del in ustanovitvijo posebnega proračunskega Sklada za evropsko avdiovizualno produkcijo, ki bi se financiral z omenjenim prispevkom.

Državni svet je v odločilnem vetu opozoril na sporno obveznost plačevanja prispevkov v Sklad za evropsko avdiovizualno produkcijo, ki ga Direktiva tudi izrecno ne zahteva in državam članicam to možnost zgolj dopušča, seveda pod določenimi pogoji. Ocenil je, da zakonska ureditev prinaša le dodatno nesorazmerno obdavčitev

slovenskih izdajateljev in ponudnikov avdiovizualnih storitev, kar pomeni diskriminatorno obravnavo, saj jih taka rešitev postavlja v podrejen položaj v primerjavi s tujimi ponudniki. Ti namreč na slovenskem trgu le pridobivajo prihodke, v evropsko avdiovizualnih produkcijo pa niti ne vlagajo niti Sloveniji ne plačujejo davkov. Državni svet in predlagatelj sta že ob sprejemanju vladnega predloga zakona ugotovila, da Vlada ni sledila namenu same Direktive niti primerljivim rešitvam v drugih članicah EU, kjer so na podlagi te direktive uvedli t. i. Netflix tax. Predlagatelj poudarja, da je namen Direktive urediti razmerja med evropskimi in tujimi ponudniki avdiovizualnih storitev na zahtevo, kot so Netflix, Amazon prime, HBO, Apple itd. Bistvo Direktive je zaščita evropskih ponudnikov avdiovizualnih storitev na zahtevo, ki v svojih programih ponujajo večji delež evropskih avdiovizualnih vsebin in v EU plačujejo davke, in s prispevkom obremeniti tuje, globalne ponudnike. Predlog zakona tudi drugače opredeljuje osnovo, od katere bi se odmerila dajatev oz. prispevek, in sicer lahko osnovo predstavljajo le prihodki, vključno z naročninami in oglaševanjem, iz naslova ponujanja avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, ne pa tudi prihodki od naročnin in oglaševanja morebitnih drugih dejavnosti, kot je prvotno predlagala Vlada.

Komisija ugotavlja, da Slovenija z implementacijo direktive zamuja, saj je rok 19. 9. 2020 že potekel, zato je Evropska komisija 23. 9. 2021 v okviru svežnja postopkov zaradi kršenja evropske zakonodaje Sloveniji poslala tudi opomin v zvezi z elektronskimi komunikacijami in avdiovizualnimi medijskimi storitvami. Poleg tega gre v primeru neprenosa Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah že za drugi opomin in Sloveniji tako v primeru nepravočasne implementacije grozi kazen v višini 700.000 evrov. Komisija pa pri tem ugotavlja, da je Evropska komisija na prošnjo Vlade rok za implementacije direktive podaljšala na 23. 2. 2022.

Komisija ugotavlja, da Ministrstvo za kulturo oz. Vlada predlogu zakona ne nasprotujeta. Vlada ugotavlja, da je novi predlog zakona v večjem delu identičen predlogu, ki ga je pripravila Vlada in ki je bil v Državnem zboru zavržen. Bistvena razlika je v umiku določb o ustanovitvi Sklada za evropsko avdiovizualno produkcijo. Glede na to, da je glavni namen predloga zakona ustrezen prenos Direktive EU v slovenski pravni red in da je rok za prenos že potekel in glede na to, da je z direktivo ustanovitev sklada le dopuščena, ne pa tudi obvezna, se Vlada z predlagano rešitvijo strinja. Predlaga pa nekoliko drugačno rešitev v 28. členu predloga, in sicer da naj se v predlogu novega četrtega odstavka 34. člena briše zadnji del besedila »ali na satelitu, prav tako je ta pogoj izpolnjen, če se dogodek iz prvega odstavka tega člena na ozemlju Republike Slovenije brezplačno razširja na internetu.«, ker meni, da se na ta način pretirano širi krog izdajateljev, ki lahko prenašajo dogodke, pomembne za javnost in da bi bila ob takem širjenju kroga izdajateljev omejitev iz tretjega odstavka istega člena povsem brezpredmetna. Prav tako bi se izničil tudi namen 34. člena, ki je zagotovitev možnosti spremljanja pomembnih dogodkov kar najširšemu možnemu krogu državljanov Republike Slovenije.

Komisija se je seznanila tudi s predlaganimi dopolnili predlagatelja, ki upoštevajo predloge Vlade v zvezi z omenjeno spremembo 34. člena veljavnega zakona in za spremembo rokov oz. datumov v prehodnih določbah zakona ter pripombe zakonodajno-pravne službe Državnega zbora, ki v omenjeni zavrženi vladni noveli niso bile upoštevane.

Komisija se je seznanila z mnenjem Agencije za komunikacijska omrežja Slovenije (AKOS), ki je predstavila pripombo k 28. členu predloga zakona, in sicer da izdajatelji za prenos pomembnih dogodkov razširijo tudi na satelit in internet. Satelit je redko uporabljena platforma za prenos vsebin, medtem ko je internet zelo razširjena platforma tudi z vidika povečevanja dosegljivosti ciljev digitalizacije. Obenem v tem delu tudi ne sledi dikciji Direktive, ki za prenose dogodkov postavlja najbolj prevladujoč način prenosa v posamezni državi članici EU, kar pa satelit zagotovo ni. Ostale pripombe so vezane na časovnico sprejemanja, uveljavitve in implementacije sprejetega zakona.

Komisija se je seznanila s stališčem Sveta za radiodifuzijo in njihovo pripombo k 34. členu veljavnega zakona, saj še vedno niso določeni televizijski programi, ki so za uporabnika neplačljivi. Po veljavni opredelitvi so vsi programi, ki so v osnovnih shemah operaterjev plačljivi prek naročnine za določene sheme, ki jo ponujajo operaterji. Svet zato predlaga, da se določi televizijske programe, ki so neplačljivi, saj samo ti programi predvajajo vsebine posebnega pomena; dodaja še, da pa tako opredeljeni člen ne služi svojemu namenu. Svet tudi predlaga, da se poleg minimalnega 30 % deleža evropskih avdiovizualnih del opredeli tudi minimalni delež slovenskih avdiovizualnih del. Ker se pomembnost medijskih vsebin na zahtevo povečuje, svet meni, da bi morali v zakonu opredeliti tudi vlogo sveta pri regulaciji tega dela. Svet je še opozoril, da velike medijske hiše vsako leto vedno bolj odvzemajo tržni delež slovenskim izdajateljem in da je pri sprejemanju zakonskih predpisov treba upoštevati majhnost in občutljivost slovenskega trga.

Komisija se je seznanila z mnenjem Medijske zbornice - Združenja radiodifuznih medijev pri GZS, ki predlog zakona podpira in prav tako opozarja na občutljivost medijskega prostora in zato je ob vsakem sprejemanju predpisov, ki vplivajo na medijsko krajino, temu treba namenjati posebno pozornost.

Komisija se je seznanila s stališčema Združenja kablinskih operaterjev Slovenije – GIZ in Združenja slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev – GIZ, ki podpirata predlog zakona; predlagatelji so namreč prisluhnili pripombam slovenskih avdiovizualnih medijskih ponudnikov in umaknili sporni člen glede prispevka, ki bi bremenil le slovenske ponudnike – izdajatelje in kablenske operaterje. Glede 34. člena veljavnega zakona (28. člen predloga) pa opozarjajo, da razširjanje pomembnih dogodkov na internetu zagotovo dosega večji delež gledalcev kot na nacionalnem prizemnem oddajanju, saj prek sobnih anten dogodka spremlja majhen delež gledalcev – trenutni 34. člen torej ne dosega svojega namena v smislu dostopnosti pomembnih dogodkov čim širšemu krogu gledalcev.

* * *

Komisija je izpostavila pomen deleža slovenskih avdiovizualnih medijskih vsebin, ki bi moral biti določen v zakonu oz. bi lahko to določbo vključili že v zdaj predlagani zakon. Opozarjajo, da je slovenski medijski oz. kulturni prostor majhen, velike medijske hiše oz. avdiovizualni ponudniki pa so agresivni in zelo spretno izrivajo domače, nacionalne vsebine iz kulturnega prostora. Opozorila je tudi, da bi bilo treba čim prej urediti obdavčitev tujih ponudnikov avdiovizualnih storitev na slovenskem trgu.

Člani komisije so v razpravi opozorili na trend, ko se pod pritiskom kazni predlagajo oz. sprejemajo zakoni zaradi npr. implementacije zakonodaje EU in prvotno niso namenjeni iskanju rešitev določene problematike. Člani so zato pozvali k zakonski opredelitvi še ostalih odprtih sistemskih vprašanj, ki so bila že večkrat izpostavljena s strani deležnikov s področja avdiovizualnih storitev, pa s strani odločevalcev ni bilo ustreznega odziva.

Vsi razpravljavci so se strinjali, da je ta predlog rezultat konstruktivnega odziva poslancev Državnega zbora in Vlade na veto Državnega sveta in tehtne pripombe vseh deležnikov z avdiovizualnega medijskega področja, ki so opozarjali na neustrezne rešitve prvotnega zakona, ki ga je predlagala Vlada. Komisija je tudi pozvala predlagatelja, da v največji možni meri upošteva pripombe, ki so bile izražene v razpravi oz. so jih izpostavili deležniki s področja avdiovizualnih storitev.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Janoš Kern.

Branimir Štrukelj, l.r.
predsednik